

III

(Parengiamieji aktai)

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

REGIONŲ KOMITETAS

133-IOJI RK PLENARINĖ SESIJA, 2019 2 6–2019 2 7

Europos regionų komiteto nuomonė dėl „Kūrybiškos Europos“ ir „Naujosios Europos kultūros darbotvarkės“

(2019/C 168/07)

Pranešėjas:	János Ádám KARÁCSONY (HU/EPP), Local councillor, Tahitótfalu village
Pamatiniai dokumentai:	Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl 2021–2027 m. programos „Kūrybiška Europa“, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1295/2013 COM(2018) 366 <i>final</i> Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Nauja Europos kultūros darbotvarkė“ COM(2018) 267 <i>final</i>

I. SIŪLOMI PAKEITIMAI

1 pakeitimas

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl 2021–2027 m. programos „Kūrybiška Europa“, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1295/2013 Preambulė, 6 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Programoje turėtų būti atsižvelgiama į dvišypį kultūros ir kūrybos sektorių pobūdį, pripažįstant, viena vertus, kultūros savaiminę bei meninę vertę ir, kita vertus, tų sektorių ekonominę vertę, įskaitant jų platesnį indėlį ekonomikos augimo ir konkurencingumo, kūrybiškumo ir inovacijų srityse. Tam reikia tvirtų Europos kultūros ir kūrybos sektorių, ypač gyvybingos Europos audiovizualinės pramonės, turint omenyje jos pajėgumą pasiekti didelę auditoriją ir jos ekonominę svarbą, be kita ko, kitiems kūrybos sektoriams ir kultūriniam turizmui. [...]	Programoje turėtų būti atsižvelgiama į dvišypį kultūros ir kūrybos sektorių pobūdį, pripažįstant, viena vertus, kultūros savaiminę bei meninę vertę ir, kita vertus, tų sektorių ekonominę vertę ir jų platesnį indėlį Europos Sąjungos ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos stiprinimo, taip pat ekonomikos augimo ir konkurencingumo, kūrybiškumo ir inovacijų srityse. Tam reikia tvirtų Europos kultūros ir kūrybos sektorių, ypač gyvybingos Europos audiovizualinės pramonės, turint omenyje jos pajėgumą pasiekti didelę auditoriją ir jos ekonominę svarbą, be kita ko, kitiems kūrybos sektoriams, teritoriniam vystymuisi bei sąsajai su Pažangiosios specializacijos strategija ir kultūriniam turizmui [...]

Paaiškinimas

Regioninis ir Europos teritorinis bendradarbiavimas padeda užtikrinti ekonomikos augimą, kurti darbo vietas ir populiarinti Europą kaip lankytiną vietą, be kita ko, per makroregioninius kultūrinius maršrutus. Šia patirtimi galima remtis siekiant, kad kultūros skatinimas teritorijose atspindėtų SESV 174 straipsnio principus ir kad būtų stiprinamas jos vaidmuo užtikrinant inovacijomis grindžiamą teritorinį vystymąsi. Kaip nurodyta Naujosios Europos kultūros darbotvarkės projekte, Komisija ketina „toliau rem[ti] regionus, kuriuose įgyvendinama pažangioji specializacija ir makroregioninės strategijos, sutelktos į kultūrą, ir skatin[ti] tvarų kultūrinį turizmą per specializuotą Europos iniciatyvą Europos metais“.

2 pakeitimas

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl 2021–2027 m. programos „Kūrybiška Europa“, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1295/2013 Preambulė, 20 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
atsižvelgiant į tai, kaip svarbu kovoti su klimato kaita, vadovaujantis Sąjungos įsipareigojimu įgyvendinti Paryžiaus susitarimą ir Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslus, Programa padės integruoti klimato srities veiksmus ir prisidės prie siekio skirti 25 % Sąjungos biudžeto išlaidų veiklai, kuria siekiama klimato politikos tikslų. Rengiant ir įgyvendinant Programą bus nustatyti atitinkami veiksmi, kurie bus dar kartą vertinami atliekant vertinimą ar peržiūrą;	atsižvelgiant į tai, kaip svarbu kovoti su klimato kaita, vadovaujantis Sąjungos įsipareigojimu būti lydere įgyvendinant Paryžiaus susitarimą ir Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslus, Programa padės integruoti klimato srities veiksmus ir prisidės prie siekio skirti 30 % Sąjungos biudžeto išlaidų veiklai, kuria siekiama klimato politikos tikslų, ir darnaus vystymosi tikslų integravimui į visas Sąjungos politikos sritis . Rengiant ir įgyvendinant Programą bus nustatyti atitinkami veiksmi, kurie bus dar kartą vertinami atliekant vertinimą ar peržiūrą;

Paaiškinimas

Šiuo pakeitimu siekiama pabrėžti darnaus vystymosi tikslų svarbą ir nurodyti RK poziciją dėl jų finansavimo.

3 pakeitimas

Preambulė, 22 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<i>Europos kino akademija nuo įsteigimo sukaupė unikalių ekspertinių žinių ir užima ypatingą padėtį, kuri jai leidžia burti europinę kino kūrėjų ir specialistų bendruomenę, propaguojančią ir platinančią Europos filmus kitapus nacionalinių sienų ir formuojančią tikrą europinę auditoriją. Todėl jis turėtų turėti teisę į tiesioginę Sąjungos paramą;</i>	

Paaiškinimas

Šia nuostata nederamai teigiama diskriminacija šio organo naudai. Tiesioginės ES paramos šiems dviem organams poreikis yra nepakankamai pagrįstas, o bet kokia tiesioginė parama šiems organams būtų neskaidri.

4 pakeitimas

Preambulė, 23 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
Europos Sąjungos jaunimo orkestras nuo susikūrimo sukaupė unikalių ekspertinių žinių, susijusių su kultūrų dialogo, abipusės pagarbos ir supratimo per kultūrą skatinimu. Europos Sąjungos jaunimo orkestras yra ypatingas tuo, jog jis yra kultūrinės ribos peržengiantis Europos orkestras, kurį sudaro jauni muzikantai, atrinkti vadovaujantis aukštais meniniais kriterijais, po griežtos kasmet visose valstybėse narėse vykdomos perklausų procedūros. Todėl jis turėtų turėti teisę į tiesioginę Sąjungos paramą;	Europos Sąjungos jaunimo orkestras nuo susikūrimo sukaupė unikalių ekspertinių žinių, susijusių su kultūrų dialogo, abipusės pagarbos ir supratimo per kultūrą skatinimu. Europos Sąjungos jaunimo orkestras yra ypatingas tuo, jog jis yra kultūrinės ribos peržengiantis Europos orkestras, kurį sudaro jauni muzikantai, atrinkti vadovaujantis aukštais meniniais kriterijais, po griežtos kasmet visose valstybėse narėse vykdomos perklausų procedūros. Todėl, jei visos susijusios šalys visiškai laikysis šio reglamento , jis turėtų turėti teisę į tiesioginę Sąjungos paramą.

Paaiškinimas

Dėl pirmiau Komisijos tekste nurodytų priežasčių, jaunimo orkestras turėtų turėti teisę į tiesioginę ES paramą ir į paramą pagal programą „Kūrybiška Europa“ (2021–2027 m.), jei bus laikomasi visų finansavimo taisyklių.

5 pakeitimas

Preambulė, 25 konstatuojamoji dalis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
siekiant užtikrinti veiksmingą lėšų paskirstymą iš bendrojo Sąjungos biudžeto, būtina užtikrinti visų pagal Programą vykdomų veiksmų ir veiklos pridėtinę Europos vertę, jų valstybių narių vykdomų veiksmų papildomumą, tuo pačiu metu siekiant finansavimo programų, kuriomis remiamos glaudžiai susijusios politikos sritys, bei horizontaliosios politikos (pavyzdžiui, Sąjungos konkurencijos politikos), nuoseklumo, papildomumo ir sąveikos;	siekiant užtikrinti veiksmingą lėšų paskirstymą iš bendrojo Sąjungos biudžeto, būtina užtikrinti visų pagal Programą vykdomų veiksmų ir veiklos pridėtinę Europos vertę, jų valstybių narių ir regionų vykdomų veiksmų papildomumą, tuo pačiu metu siekiant finansavimo programų, kuriomis remiamos glaudžiai susijusios politikos sritys, bei horizontaliosios politikos (pavyzdžiui, Sąjungos konkurencijos politikos), nuoseklumo, papildomumo ir sąveikos;

Paaiškinimas

Taip pat svarbu skirti dėmesį papildomumui su regionų veikla, atsižvelgiant į tai, kad regionų lygiu vykdoma politika priklauso nuo šių regionų specifikos, ypač atokiausių regionų atveju.

6 pakeitimas

Preambulė, po 34 konstatuojamosios dalies įrašyti naują konstatuojamąją dalį:

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 349 straipsnį programoje turėtų būti atsižvelgiama į atokiausių regionų konkrečią – struktūrinę, socialinę ir ekonominę – padėtį. Priemonės turi būti numatytos visose programos dalyse, siekiant padidinti šių regionų dalyvavimą ir palengvinti jų bei kitų ES ir kitų pasaulio šalių kultūrinius mainus. Be to, numatoma stebėti šias priemones ir vertinti.

Paaiškinimas

Programoje daroma nuoroda į konkrečią šių regionų padėtį, nes nepaisant didelio atstumo, jie priklauso tam tikroms ES valstybėms narėms. Kadangi jie praturtina Europos kultūrą, reikėtų stiprinti jų kultūrinius ryšius su Sąjunga, net jei dabartinėje programoje jie neminimi.

7 pakeitimas

3 straipsnio 2 dalis

Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
a) stiprinti Europos lygmens bendradarbiavimo ekonominį, socialinį ir išorės aspektus, siekiant plėsti ir puoselėti Europos kultūros įvairovę ir Europos kultūros paveldą bei didinti Europos kultūros ir kūrybos sektorių konkurencingumą ir stiprinti tarptautinius kultūrinius ryšius;	(a) enhancing the economic, social and external dimension of European level cooperation to develop and promote European cultural diversity and Europe's cultural heritage and strengthening the competitiveness of the European cultural and creative sectors, with special attention to small and medium-sized enterprises (SMEs) and reinforcing international cultural relations;

Paaiškinimas

Kad būtų tiksliai atspindėta dirbančiųjų kūrybos ir kultūros sektoriuose realybė, šių konkrečių programos tikslų aprėptis turėtų būti platesnė nei vien tik kultūros ir kūrybos sektoriai, ypatingą dėmesį skiriant labai mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms.

8 pakeitimas

4 straipsnis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>Atsižvelgiant į 3 straipsnyje nustatytus tikslus, paprogramės KULTŪRA prioritetai yra šie:</p> <p>a) sustiprinti Europos kultūros ir kūrybos sektorių veiklos vykdytojų ir kūrinių tarpvalstybinį matmenį ir sklaidą;</p> <p>b) visoje Europoje išplėsti kultūrinį dalyvavimą;</p> <p>c) per kultūrą ir kultūros paveldą skatinti visuomenės atsparumą ir socialinę įtrauktį;</p> <p>d) sustiprinti Europos kultūros ir kūrybos sektorių pajėgumą klestėti, kurti darbo vietas ir skatinti ekonomikos augimą;</p> <p>e) per kultūrinį sąmoningumą, meninį švietimą ir kultūra grindžiamą švietimo kūrybiškumą sutvirtinti europinę tapatybę ir vertybes;</p> <p>(f) g) kultūrinės diplomatijos priemonėmis prisidėti prie Sąjungos visuotinės tarptautinių santykių strategijos.</p>	<p>Atsižvelgiant į 3 straipsnyje nustatytus tikslus, paprogramės KULTŪRA prioritetai yra šie:</p> <p>a) sustiprinti Europos kultūros ir kūrybos sektorių veiklos vykdytojų ir kūrinių tarpvalstybinį matmenį ir sklaidą; skirti dėmesį regionams, kurie susiduria su konkrečiais geografiniais sunkumais, pavyzdžiui, atokiausiems Sąjungos regionams;</p> <p>b) visoje Europoje išplėsti kultūrinį dalyvavimą;</p> <p>c) per kultūrą ir kultūros paveldą skatinti visuomenės atsparumą ir socialinę įtrauktį bei inovacijas;</p> <p>d) sustiprinti Europos kultūros ir kūrybos sektorių pajėgumą klestėti, kurti darbo vietas ir skatinti ekonomikos augimą, taip pat prisidėti prie vietos ir regioninio vystymosi;</p> <p>e) per kultūrinį sąmoningumą ir mainus, meninį švietimą ir kultūra grindžiamą švietimo kūrybiškumą sutvirtinti europinę tapatybę ir vertybes;</p> <p>(f) g) kultūrinės diplomatijos priemonėmis prisidėti prie Sąjungos visuotinės tarptautinių santykių strategijos, įtraukiant atokiausius regionus kaip pagrindinius dalyvius.</p>

Paaiškinimas

Būtina ypatingą dėmesį skirti atokiausioms teritorijoms, susiduriančioms su geografiniais sunkumais, kurie ypač būdingi atokiausiems regionams ir ši jų padėtis yra pripažinta SESV 349 straipsnyje.

9 pakeitimas

6 straipsnis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>(d) atitinkamose šalyse įsteigti ir remti informavimo apie Programą biurus ir skatinti tarpvalstybinį kultūros ir kūrybos sektorių bendradarbiavimą.</p>	<p>(d) atitinkamose šalyse įsteigti ir remti informavimo apie Programą biurus bei jų tinklaveiką populiarinant Programą nacionaliniu, regionų ir vietos lygmenimis ir skatinti tarpvalstybinį kultūros ir kūrybos sektorių bendradarbiavimą.</p>

Paaiškinimas

Kaip pabrėžiama programos „Kūrybiška Europa“ (2014–2020 m.) laikotarpio vidurio vertinimo ataskaitoje, programa pasiekia piliečius per remiamą veiklą ir renginius, taip praturtindama jų europinę tapatybę. Bendra sėkmė priklauso nuo informacijos sklaidos veiksmingumo ir informuotumo apie atitinkamo lygmens galimybes ir iššūkius didinimo. Programos „Kūrybiška Europa“ biurai turėtų būti skatinami plėtoti savo vaidmenį, skleisdami informaciją apie sėkmingą veiklą ne tik savo šalyje, bet visos Europos lygmeniu, taip pat vietos ir regionų aplinkoje.

10 pakeitimas

7 straipsnio 1 punktą

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
Programos įgyvendinimo 2021–2027 m. finansinis paketas yra 1 850 000 000 EUR dabartinėmis kainomis.	Programos įgyvendinimo 2021–2027 m. finansinis paketas yra 2 000 000 000 EUR dabartinėmis kainomis.
Programa įgyvendinama pagal tokių preliminarių lėšų paskirstymą:	Programa įgyvendinama pagal tokių preliminarių lėšų paskirstymą:
— iki 609 000 000 EUR 3 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytam tikslui (paprogramė KULTŪRA);	— iki 759 000 000 EUR 3 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytam tikslui (paprogramė KULTŪRA);
— iki 1 081 000 000 EUR 3 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytam tikslui (paprogramė MEDIA);	— iki 1 081 000 000 EUR 3 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytam tikslui (paprogramė MEDIA);
— iki 160 000 000 EUR 3 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytam tikslui (TARPSEKTORINĖ paprogramė);	— iki 160 000 000 EUR 3 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytam tikslui (TARPSEKTORINĖ paprogramė);

Paiškinimas

Kultūrą ir kultūros paveldą reikia geriau integruoti į kitos DFP prioritetus, tiek susiejant juos su įvairių sričių politika, tiek ir nustatant daugiau kaip 2 mlrd. EUR biudžeto tikslą programai „Kūrybiška Europa“. Paprogramei MEDIA planuojama skirti beveik 78 % daugiau lėšų nei paprogramei KULTŪRA, nepaisant to, kad paprogramė KULTŪRA apima daugiau meno sektorių; todėl raginame 150 000 000 EUR lėšų padidinimą skirti paprogramei KULTŪRA.

11 pakeitimas

7 straipsnis 4 punktą

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Pagal pasidalijamojo valdymo principą valstybės narėms skirti išteklių valstybių narių prašymu gali būti perskirti Programai. Komisija tuos išteklius naudoja tiesiogiai pagal Finansinio reglamento [62 straipsnio 1 dalies a punktą] arba netiesiogiai pagal to paties reglamento 62 straipsnio 1 dalies c punktą]. Kai įmanoma, tie išteklių panaudojami atitinkamos valstybės narės labui.	Pagal pasidalijamojo valdymo principą valstybės narėms skirti išteklių valstybių narių prašymu gali būti perskirti Programai. Komisija tuos išteklius naudoja tiesiogiai pagal Finansinio reglamento [62 straipsnio 1 dalies a punktą] arba netiesiogiai pagal to paties reglamento 62 straipsnio 1 dalies c punktą]. Išteklių panaudojami atitinkamos valstybės narės labui.

Paiškinimas

Pasiūlymo 7 straipsnio 4 dalis, pagal kurią valstybė narė perskiria dalį savo bendrai valdomų išteklių programai „Kūrybiška Europa“, kelia tam tikrą susirūpinimą. Šiuo atveju valstybė narė negauna pakankamų garantijų, kad tokie išteklių bus skirti atitinkamos valstybės narės labui. Todėl pasiūlymas turėtų būti suformuluotas taip, kad būtų užtikrinta, jog tokie išteklių bus naudojami atitinkamos valstybės narės labui.

12 pakeitimas

Naujas 13 straipsnis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	<p>Komiteto procedūra</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Komisijai padeda komitetas (toliau – programos „Kūrybiška Europa“ komitetas). Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011. 2. Programos „Kūrybiška Europa“ komitetas gali rengti tam tikros sudėties posėdžius konkreitiems klausimams, susijusiems su paprogramėmis ir tarpsektorine paprograme, spręsti. 3. Kai daroma nuoroda į šį straipsnį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis. 4. Kai daroma nuoroda į šį straipsnį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

Paaiškinimas

Subsidiarumo ir proporcingumo principų bus visapusiškai laikomasi tik tuo atveju, jei pasiūlyme vėl bus numatyta „komiteto procedūra“, kad būtų užtikrintas valstybių narių vykdomas tinkamas programos valdymo tikrinimas.

13 pakeitimas

15 straipsnis

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, užtikrina Programos bendrą nuoseklumą ir papildomumą su atitinkama politika ir programomis, ypač su tomis, kurios yra susijusios su lyčių pusiausvyra, švietimu, jaunimu ir solidarumu, užimtumu ir socialine įtrauktimi, moksliniais tyrimais ir inovacijomis, pramone ir įmonėmis, žemės ūkiu ir kaimo plėtra, aplinkosauga ir klimato politika, sanglauda, regionine ir miestų politika, valstybės pagalba ir tarptautiniu bendradarbiavimu ir vystymusi.</p>	<p>Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, užtikrina Programos bendrą nuoseklumą ir papildomumą su atitinkama politika ir programomis, ypač su tomis, kurios yra susijusios su lyčių pusiausvyra, švietimu, jaunimu ir solidarumu, mažumų apsauga, visų pirma vietinių tautinių, etninių ir kalbinių mažumų išsaugojimu, užimtumu ir socialine įtrauktimi, moksliniais tyrimais ir inovacijomis, darniu turizmu, pramone ir įmonėmis, žemės ūkiu ir kaimo plėtra, aplinkosauga ir klimato politika, sanglauda, regionine ir miestų politika, valstybės pagalba ir tarptautiniu bendradarbiavimu ir vystymusi.</p>

Paaiškinimas

Kultūros paveldo turizmas yra Europos, jos regionų, didmiesčių, miestų ir kaimo vietovių patrauklumo elementas privačiojo sektoriaus tiesioginių investicijų, kultūros kūrybinio sektoriaus vystymo ir talentų bei nevaržomų įmonių pritraukimo požiūriu – taip Europoje ir visame pasaulyje didindamas regionų ir šalių konkurencingumas. Be to, kadangi yra daug Europos Sąjungos piliečių (apie 50 mln.), kurių gimtoji kalba ir tautybė nesutampa su šalies, kurioje jie gyvena, pilietybe, reikia atsižvelgti į jų interesus Sąjungos teisėkūros procese.

14 pakeitimas

18 straipsnis 2 punktas

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>Tarpinis Programos vertinimas atliekamas, kai yra pakankamai informacijos apie Programos įgyvendinimą, bet praėjus ne daugiau kaip ketveriems metams nuo Programos įgyvendinimo pradžios.</p>	<p>Tarpinis Programos vertinimas atliekamas, kai yra pakankamai informacijos apie Programos įgyvendinimą, bet laikotarpio vidurio vertinimo ataskaita paskelbiama praėjus ne daugiau kaip ketveriems metams nuo Programos įgyvendinimo pradžios.</p>

Paaiškinimas

Laikotarpio vidurio vertinimo ataskaita yra svarbi priemonė rengiant būsimą bendrąją programą, todėl ji turi būti laiku parengta ir prieinama prieš kitą planavimo laikotarpį.

15 pakeitimas

1 priedas. Paprogramė KULTŪRA

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
Veiksmai atitinkamuose sektoriuose:	Veiksmai atitinkamuose sektoriuose:
a) parama muzikos sektoriui: įvairovės, kūrybiškumo ir inovacijų skatinimas muzikos srityje, ypač muzikinio repertuaro platinimo Europoje ir už jos ribų skatinimas, mokymo veiksmai ir Europos repertuaro auditorijos formavimas, taip pat parama duomenims rinkti ir analizuoti;	a) parama muzikos sektoriui: įvairovės, kūrybiškumo ir inovacijų skatinimas muzikos srityje, ypač muzikinio repertuaro platinimo Europoje ir už jos ribų skatinimas, mokymo veiksmai ir Europos repertuaro auditorijos formavimas, taip pat parama duomenims rinkti ir analizuoti;
b) parama knygų ir leidybos sektoriui: tiksliniai veiksmai, kuriais skatinama įvairovė, kūrybiškumas ir inovacijos, visų pirma Europos literatūros vertimas ir propagavimas Europoje ir už jos ribų, sektoriaus specialistų, autorių ir vertėjų mokymas ir mainai, šio sektoriaus tarpvalstybinio bendradarbiavimo, inovacijų ir plėtros projektai;	b) parama knygų ir leidybos sektoriui: tiksliniai veiksmai, kuriais skatinama įvairovė, kūrybiškumas ir inovacijos, visų pirma Europos literatūros vertimas ir propagavimas Europoje ir už jos ribų, sektoriaus specialistų, autorių ir vertėjų mokymas ir mainai, šio sektoriaus tarpvalstybinio bendradarbiavimo, inovacijų ir plėtros projektai;
c) parama architektūros ir kultūros paveldo sektoriams: tiksliniai veiksmai kultūros paveldo ir architektūros sektoriaus veiklos vykdytojų judumui, pajėgumų didinimui, auditorijos formavimui ir tarptautinimui skatinti, „Baukult“ propagavimas, parama kultūros paveldo ir jo vertybių puoselėjimui, išsaugojimui ir stiprinimui, vykdam informuotumo didinimo, tinklų kūrimo ir tarpusavio mokymosi veiklą;	c) parama architektūros ir kultūros paveldo sektoriams: tiksliniai veiksmai kultūros paveldo ir architektūros sektoriaus veiklos vykdytojų judumui, pajėgumų didinimui, auditorijos formavimui ir tarptautinimui skatinti, „Baukult“ propagavimas, parama kultūros paveldo, įskaitant tradicinę liaudies kultūrą , ir jo vertybių puoselėjimui, išsaugojimui ir stiprinimui, vykdam informuotumo didinimo, tinklų kūrimo ir tarpusavio mokymosi veiklą;
d) parama kitiems sektoriams: tiksliniai veiksmai, skirti dizaino ir mados bei kultūrinio turizmo sektorių kūrybinių aspektų vystymui, jų propagavimui ir pristatymui už Europos Sąjungos ribų.	d) parama kitiems sektoriams: tiksliniai veiksmai, skirti dizaino ir mados bei kultūrinio turizmo sektorių kūrybinių aspektų vystymui, jų propagavimui ir pristatymui už Europos Sąjungos ribų.

Paaiškinimas

Tradicinė kultūra įvairiomis jos formomis (amatais, muzika, šokiai...) yra – visų pirma kaimo gyvenvietėse – svarbus gyvybingumo šaltinis, skatinantis vietas ir regionų vystymąsi ir Europos kultūrinius mainus. Be to, tai priemonė Europos kultūriniam identitetui stiprinti ir principui „vienybė įvairovėje“ išsaugoti.

II. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Kūrybiška Europa

1. palankiai vertina Komisijos pasiūlymą dėl dabartinės programos „Kūrybiška Europa“, kaip atskiros programos, kurios nuspelno visi kultūrinio sektoriaus subjektai, tęsimo. Nepriklausoma finansinė programa yra geriausias būdas užtikrinti 2014–2020 m. laikotarpio laimėjimų tęstinumą, taip pat parengti patikimą vertinimą ateičiai;

2. primena, kad programa „Kūrybiška Europa“ yra platesnio masto pasiūlymo dėl kitos daugiametės finansinės programos (paskelbto 2018 m. gegužės 2 d.) dalis, todėl nuo derybų dėl siūlomo biudžeto rezultatų labai priklauso galutinė šios programos forma ir turinys; Programa „Kūrybiška Europa“ yra labai svarbi kultūros sektoriaus vystymuisi ir jo tarptautinimui, todėl programos išteklių padidinimas yra vertintinas teigiamai. Labai svarbu, kad ES biudžete numatyta programos dalis nebūtų sumažinta, ypač atsižvelgiant į Europos bendradarbiavimui kylančius iššūkius;
3. atkreipia dėmesį į kultūros kaip politikos srities plėtrą: daugėja su kultūra susijusių tarpsektorinių projektų, vykdomų miestų regeneracijos, jaunimo įgalėjimo, sveikatos, gerovės, socialinės įtraukties ir panašiose srityse. Komitetas palankiai vertina tai, kad pasiūlyme atsižvelgiama į šį reiškinį;
4. kalbant apie meno ir kultūros atliekamą vaidmenį tapatybės formavimui ir sanglaudos užtikrinimui, atkreipia dėmesį į tai, kad labai svarbi kūrybos ir saviraiškos laisvė, kuri turi būti užtikrinta laikantis visuotinių žmogaus orumo, lygybės ir solidarumo vertybių, taip pat demokratijos ir teisinės valstybės principų;
5. be to, mano, kad labai svarbu plėtojant pilietinę Europos tapatybę numatyti veiksmų ir išteklių visiems europiečiams bendrų istorijos, kultūros ir paveldo aspektų sklaidai. Šiuo požiūriu labai svarbų vaidmenį atlieka išplėsta programa „Kūrybiška Europa“ ir Europos kultūros darbotvarkė;
6. teigiamai vertina tai, kad pasiūlyme atsižvelgta į socialinį, ekonominį ir išorės matmenis, taip pat į kultūros paveldą ir skaitmenines technologijas kaip į du Naujosios Europos kultūros darbotvarkės horizontaliuosius veiksmus;
7. palankiai vertina sustiprintą pasiūlymo tarptautinį matmenį, tačiau atkreipia dėmesį į iššūkius derinant prioritetus ES viduje ir už jos ribų;
8. palankiai vertina nuorodas į sinergiją su, be kita ko, regionine, miestų ir kaimo politika per visą programos laikotarpį, nes ši politika „ypač svarbi skatinant atkurti kultūros paveldą ir remiant kultūros ir kūrybos pramonę“⁽¹⁾;
9. siūlo dar labiau akcentuoti pagrindinį vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį skatinant ir puoselėjant meninį ir kultūrinį gyvenimą savo bendruomenėse ir ragina didinti regionų ir vietos valdžios institucijų dalyvavimą šioje programoje; šiuo požiūriu pabrėžia, kad būtina rasti tinkamą pusiausvyrą tarp stambiems globaliems projektams skiriamų išteklių ir vietos bei regiono lygmeniu sukonzentruotų priemonių ir veiksmų finansavimo, įskaitant MVĮ;
10. kartoja, kad dauguma kultūros bei kūrybos sektoriaus įmonių yra labai mažos įmonės, MVĮ ir savarankiškai dirbančių asmenų įmonės, kurioms reikalingos iniciatyvos ir organizavimas vietos lygmeniu. Lokalizuotas veiksmų įgyvendinimas yra teigiamas aspektas regionų požiūriu, nes jis skatina vietos ekonomikos vystymąsi, taip pat padeda išsaugoti talentingus vietos kūrėjus ir atitinkamas darbo vietas. Todėl reikėtų atsižvelgti į ypatingą kultūros darbuotojų ir verslininkų, įskaitant dirbančius regionuose, patiriančiuose nuolatinių struktūrinių suvaržymų, padėtį⁽²⁾;
11. išreiškia susirūpinimą dėl to, kad pasiūlymo preambuleje yra aiškiai paminėta, kad Europos Sąjungos jaunimo orkestras „turėtų turėti teisę į tiesioginę Sąjungos paramą“, nors valstybių narių sutartame dabartinio reglamento pakeitime aiškiai nurodoma, kad „finansavimas ESJO turėtų būti išimtinai skiriamas iki programos „Kūrybiška Europa“ pabaigos 2020 m. gruodžio 31 d.“; šiuo atžvilgiu Europos regionų komitetas norėtų gauti garantiją, kad visos atitinkamos šalys veiks visapusiškai laikydamosi dabartinio reglamento, kuris buvo iš dalies pakeistas 2018 m. balandžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/596;

⁽¹⁾ COM(2018) 366 final.

⁽²⁾ CdR 401/2011 fin.

12. pabrėžia, kad, atsižvelgiant į ypatingą kultūros darbuotojų ir kultūros srities verslininkų padėtį, labai svarbu įgyvendinant programą „Kūrybiška Europa“ informuoti žmones apie ankstesniu programavimo laikotarpiu sukurtą garantijų priemonę ir skatinti ją naudotis, įskaitant ir tuos atvejus, jei garantijų priemonė yra kitur;

Paprogramė KULTŪRA

13. reiškia susirūpinimą dėl horizontaliųjų ir naujų sektorinių veiksmų pusiausvyros, nes nežymiai padidintas biudžetas automatiškai nesudaro sąlygų įgyvendinti daug daugiau prioritetų;

14. sektorinių veiksmų atveju:

— nurodo, kad architektūros akcentavimas kultūros paveldo srityje gali trukdyti pasiekti 2018-ųjų Europos kultūros paveldo metų tikslus, kuriais siekiama leisti patirti ir iširti Europos kultūros paveldą, plečiant žmonių akiratį ir neapsiribojant vien tik statinių paveldu; šiuo požiūriu būtų prasminga programoje „Kūrybiška Europa“ numatyti konkrečią paramą žiniui apie Europos kultūros paveldą sklaidai po 2018 m.,

— atkreipia dėmesį į tai, kad d punkte nurodytos sritys – dizainas, moda ir kultūrinis turizmas – yra tarpsektorinio pobūdžio, todėl jiems skiriama parama turi būti tam tikru mastu koordinuojama su kitomis politikos sritimis,

— reiškia susirūpinimą dėl įvairių meno rūšių pusiausvyros horizontaliosiose priemonėse ir naujuose sektoriniuose veiksmuose;

15. rekomenduoja Europos tapatybei ir europinėms vertybėms skirtą paprogramės KULTŪRA skirsnį glaudžiau susieti su Europos Sąjungos sutarties 2 straipsniu siekiant užtikrinti, kad tikslas būtų pasiektas ir programa nebūtų suprantama klaidingai;

16. primygtinai ragina visus kultūros ir audiovizualinius sektorius, pavyzdžiui, muzikos sektorių, perduoti savo skaitmenines žinias ir įgūdžius siekiant skatinti ryšius ir inovatyviai bendradarbiauti taip pat ir vietos bei regionų lygmeniu;

Tarpsektorinė paprogramė

17. palankiai vertina naujus prioritetus ir šios paprogramės sustiprinimą, taip užtikrinant sinergiją pačioje programoje; kartu nurodo, kad, palyginti su šiuo pasiūlymu, 2014–2020 m. programoje „Kūrybiška Europa“ pagal šią paprogramę daugiau dėmesio skiriama duomenų ir statistikos rinkimui, o tai reikėtų įtraukti ir į būsimą programą;

Paprogramė MEDIA

18. pripažįsta, jog skaitmeninės technologijos keičia paradigmą prekių gamybos, valdymo, sklaidos, prieigos, vartojimo ir vertingumo požiūriais. Skaitmeninimas suteikia naujų galimybių užmegzti ryšius ir Europos regionams, nes jie keičiasi audiovizualiniais kūriniams ir ieško naujų būdų, kaip užmegzti ryšius ir keistis turiniu. Be to, perėjimas gali jiems padėti pritraukti naujų žiūrovų, pasinaudoti alternatyvaus turinio privalumais, teikti naujas paslaugas ir atkreipti didesnę žiūrovų dėmesį į skirtingų regionų sukurtą turinį⁽³⁾. Perėjimas prie skaitmeninių technologijų suteiks kultūros subjektams galimybę tapti inovacijų subjektais taikant naujas daugiakryptes ir daugiakanalės skaitmeninės komunikacijos priemones, užmegzti lojalų ryšį su teritorija ir galiausiai patiems tapti aktyviais dalyviais užtikrinant tvarų ir pažangų kultūrinį ir ekonominį augimą;

19. šiomis aplinkybėmis atkreipia dėmesį į tai, kad yra daug menininkų, kurių nesuskaitmeninti darbai ir tobulėjimas yra ne mažiau svarbūs nei struktūros, suteikiančios plačiam visuomenei mokymosi galimybių ir priemonių, pavyzdžiui, bibliotekos;

20. primygtinai ragina visus kultūros ir audiovizualinius sektorius, pavyzdžiui, muzikos sektorių, perduoti savo skaitmenines žinias ir įgūdžius siekiant skatinti ryšius ir inovatyviai bendradarbiauti taip pat ir vietos bei regionų lygmeniu;

⁽³⁾ CdR 293/2010 fin.

21. Šiuo atžvilgiu atkreipia dėmesį tai, kad toliau vyksta neskaitmeninės kūrybos ir tobulėjimo procesai ir kad jie taip pat turėtų užimti deramą vietą XXI amžiaus bendruomenėse;

Biudžetas

22. reiškia susirūpinimą dėl siūlomos naujos programos biudžeto dėl šių veiksnių:

- panašu, kad Komisijos pasiūlyme neatsižvelgiama į infliaciją; šiuo požiūriu primena Komisijai, kad rengiant ankstesnį pasiūlymą ji buvo viena iš tų, kurie teigė, kad kultūros ir kūrybos sektoriams skirtas biudžetas galėtų siekti iki 1,801 mlrd. EUR ⁽⁴⁾,
- nurodo, kad, palyginti su dabartiniu laikotarpiu, siūlomas 1,85 mlrd. EUR biudžetas skiriamas gerokai didesniai prioritetų skaičiui, nes į paprogramę KULTŪRA yra įtraukta naujų sektorių veiksmų,
- nors supranta Komisijos ketinimą užtikrinti efektyvumą centralizuojant daugybę ES finansinių priemonių, kurios šiuo metu yra skirtos investicijoms į ES remti, reiškia susirūpinimą dėl to, kad gali susilpnėti iki šiol pasiekti Garantijų priemonės laimėjimai, nes už šią priemonę atsakingi kultūros sektoriaus subjektai neturės galimybių gauti tokios pat informacijos kaip dabartiniu laikotarpiu;

23. atsižvelgdamas į tai, siūlo nustatyti daugiau nei 2 mlrd. EUR biudžeto tikslą, be to pabrėžia, kad reikia geriau įtraukti kultūrą ir kultūros paveldą į kitos DFP prioritetus, tiek juos integruojant į kitas programas bei politikos sritis, tiek kuriant sinergijas;

24. primygtinai pabrėžia, kad su regionų ir vietos valdžios institucijomis turėtų būti sistemingai konsultuojamasi rengiant, įgyvendinant ir valdant priemones, kuriomis siekiama teikti finansavimą kultūros ir kūrybos sektoriams visoje Europoje, atkreipiant dėmesį į plačią geografinę aprėptį;

25. atsižvelgdamas į Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos, tikisi, kad, remdamosi iki šiol pasiektais bendrais laimėjimais bei kultūrine patirtimi, ES ir Jungtinė Karalystė galės toliau palaikyti ir plėtoti abipusiškai naudingus ryšius kultūros srityje;

26. mano, kad subsidiarumo ir proporcingumo principų bus visapusiškai laikomasi tik tuo atveju, jei pasiūlyme vėl bus numatyta „komiteto procedūra“, kad būtų užtikrintas valstybių narių vykdomas tinkamas programos valdymo tikrinimas; be to, su vietos ir regionų lygmenimis turėtų būti reguliariai konsultuojamasi dėl kryptų ir metinių darbo programų;

Naujoji Europos kultūros darbotvarkė

27. palankiai vertina Naująją Europos kultūros darbotvarkę, kaip puikų ir visapusišką politikos pagrindą europinei tapatybei ugdyti pripažįstant Europos kultūrų įvairovę, Europos kultūros ir kūrybos sektoriams ir jų ryšiams su partneriais už Europos ribų stiprinti ir glaudesniems kultūros, švietimo ir kitų politikos sričių ryšiams plėtoti;

28. palankiai vertina tai, kad pagal Naująją Europos kultūros darbotvarkę, kurioje nustatyta sąvoka „kultūriniai pajėgumai“, atsižvelgiama į tai, jog kintantys auditorijos lūkesčiai reiškia, kad reikia aktyvesnio vietos gyventojų įtraukimo rengiant kultūros programas, pradedant nuo jų idėjų panaudojimo ir baigiant jų dalyvavimu įgyvendinimo procese;

(⁴) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011AR0401&from=LT>

29. palankiai vertina tai, kad komunikate miestai ir regionai aiškiai nurodomi kaip viena iš trijų ekosistemų, į kurias siūloma suteikti dėmesį; kartu pabrėžia, kad svarbu atsižvelgti į lemiamą vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį praktiškai įgyvendinant prioritetus;

30. be to, šiuo atžvilgiu nurodo, jog Komitetas jau yra pabrėžęs, kad vietos ir regionų valdžios institucijos, būdamos arti piliečių, strategiškai gali geriau reaguoti į konkrečius skirtingų Europos Sąjungos kultūrinių grupių poreikius ir prašymus, o su tuo siejama ir didelė atsakomybė⁽⁵⁾;

31. teigiamai vertina tai, kad Naujojoje darbotvarkėje pripažįstama, jog reikia iš esmės pereiti nuo STEM (gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos) modelio prie STEAM (įtraukiant menus), ir kad atėjo laikas įtraukti kūrybišką ir kritinį mąstymą į visų lygmenų švietimą ir mokymą, atsisakant aiškaus tikslųjų ir humanitarinių mokslų atskyrimo; Menas yra gebėjimas kurti naujas ir naudingas idėjas. Į STEM programą įtraukus meną ir kūrybiškumą, ji taps dar patrauklesnė, kūrybiškesnė ir novatoriškesnė. Meno dalykai skatina ugdyti talentus, vystyti kultūrą; būtent todėl juos reikia susieti su technologijomis;

32. vietinių tautinių, etninių ir kalbinių mažumų kultūra yra svarbi Europos Sąjungos kultūros paveldo dalis. Vietos ir regionų lygmuo yra atsakingas už šios kultūros išsaugojimą ir rėmimą bei užtikrinimą, kad visi galėtų susipažinti su šiomis kultūromis. Be to, ES teikia finansinę paramą šiuo tikslu, įskaitant tikslinius išteklius, skirtus regioniniam lygmeniui priskirtoms užduotims vykdyti siekiant išsaugoti kultūrinę mažumų kilmę. Ypatingą dėmesį būtina skirti novatoriškų virtualių priemonių naudojimui, taip pat skatinti mažumų kultūrą visoje ES;

33. ragina ES ir nacionalinio lygmens valdymo institucijas pripažinti, kad kultūros ir kūrybos sektoriaus (KKS) inovacijos yra visuotinio vietos ir regionų vystymosi varomoji jėga;

34. primena, kad, įgyvendindamos vystymosi strategijas, vietos ir regionų valdžios institucijos sėkmingai susiejo kultūros ir kūrybos sektorius su daugeliu kitų sektorių, o tai padėjo sustiprinti vietos ekonomiką ir išlaikyti gyventojus savo vietovėse⁽⁶⁾;

35. vis dėlto primygtinai teigia, kad pažangiosios specializacijos strategijų (S3) įtraukimas į regioninio vystymosi strategijas vis dar kelia sunkumų, todėl regionams reikės didesnės ES institucijų paramos įgyvendinant pažangiąją specializaciją, kuri yra laikoma regioniniu politikos pagrindu siekiant inovacijomis skatinamo augimo;

36. pabrėžia, kad 2018-ieji Europos kultūros paveldo metai skatino itin aktyvų plačiosios visuomenės dalyvavimą tūkstančiuose renginių, kurie vyko visoje Europoje, sudarė sąlygas dalytis ir naudotis Europos kultūros paveldu kaip bendru ištekliumi, didino informuotumą apie istoriją ir bendras Europos vertybes ir stiprino priklausymo bendrai Europos erdvei jausmą;

37. prašo labiau vertinti ir remti šių Europos kultūros paveldo metų poveikį ir pozityvų paveldą bei jais naudotis ir tęsti ES bendradarbiavimą kultūros srityje pasitelkiant per šiuos metus sukurtas partnerystes ir tinklus. Todėl Europos regionų komitetas labai teigiamai vertina 2018 m. gruodžio mėn. pateiktą Europos kultūros paveldo programą, kurią sudaro penki konkretūs veiksmai, skirti iš esmės pakeisti tai, kaip mes vertiname, saugome ir populiariname Europos kultūros paveldą;

38. pritaria pasirinktam teisiniam pagrindui, kuris yra Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnis ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 167 straipsnis; pripažįsta SESV 173 ir 208 straipsnių aktualumą ir remia tris strateginius tikslus (socialinį, ekonominį ir išorės santykių matmenis) ir du horizontaliuosius veiksmus (kultūros paveldo ir skaitmeninių technologijų);

39. rekomenduoja, kad socialiniame aspekte teiginiu „saugoti ir skatinti Europos kultūros paveldą kaip bendrą išteklių, skatinti bendros mūsų istorijos ir vertybių suvokimą ir sustiprinti bendros Europos tapatybės jausmą“ būtų remiama Europos religinio paveldo apsauga ir gerbimas ir pagrindinių vertybių, įtvirtintų Europos Sąjungos sutarties (SESV) 2 straipsnyje, puoselėjimas;

⁽⁵⁾ CdR 44/2006 fin.

⁽⁶⁾ CdR 181/2010 fin.

40. kalbant apie trečiąjį matmenį (išorės santykius), „primygtinai pabrėžia būtinybę intensyviau ir glaudžiau bendradarbiauti vietos, regioniniu ir nacionaliniu lygmeniu inicijuojant ir rengiant strategijas tarptautiniams kultūriniais ryšiams ir veiklai remti“ (7) ir mano, kad miestų diplomatija galėtų būti tinkamas būdas propaguoti Europos kultūrinį tapatumą visame pasaulyje;

41. mano, kad kultūros specialistų judumą veikia vertėjo įtraukti į horizontaliuosius veiksmus, atsižvelgiant į tai, kad jis suteikia didelės papildomos naudos pagal visus tris matmenis;

42. kartoja, kad reikia tobulinti duomenų ir statistikos apie kultūrą rinkimą, nes tai yra būtinoji sąlyga siekiant ateityje sukurti patikimą, įrodymais grindžiamą politiką, ir ragina laikytis strateginio požiūrio į mokslinius tyrimus, palengvinant žinių perdavimą tarp šiuo metu padrikai vykdomų iniciatyvų, užtikrinant visų sektorių įtraukimą į bendradarbiavimą su kultūros srities suinteresuotaisiais subjektais.

Briuselis, 2019 m. vasario 6 d.

Europos regionų komiteto

pirmininkas

Karl-Heinz LAMBERTZ

(7) COR-2016-05110-00-00-AC-TRA.